

TEDENSKE SLIKE

Naročnina za Avstro-Ogrsko: $\frac{1}{4}$ leta K 2'50, $\frac{1}{2}$ leta K 5'— celo leto K 10'—; za Nemčijo: $\frac{1}{4}$ leta K 3'50, $\frac{1}{2}$ leta K 7'— celo leto K 14'—; za ostalo inozemstvo. celo leto fr. 16'80. Za Ameriko letno 3'25 dolarjev. Naročnina za dijake in vojake celoletno 8 kron. Posamezne šte. 22 vin. — Uredništvo in upravnništvo: Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.

Štev. 15.

V LJUBLJANI, v sredo 18. novembra 1914.

Leto I.

Srbi premagani: Mrtva srbska baterija ob Majevici v severovzhodni Bosni. Srbski častnik drži sam s poslednjim topom srbsko postojanko, ki so jo končno zavzeli naši alpinci. (Glej članek na str. 7.)

Fedor Gradišnik:

Poslednja misel.

Puško v roki, meč ob strani, Tvoje solze vidim, Tvojo žalost,
v mrzli noči v dalj strmim ... ki razjeda Ti srce,
Tja čez hribe in doline in ob misli nate, mati,
v mislih k Tebi pohitim. se oči mi orose!

Nate mislim, mati mila, Ko nocojšnja noč mi mine,
ko se zjutraj dan rodi, morda konec bo skrbi ...
nate mislim, mati mila, a poslednja moja misel
ko krog mene boj vrši. bodeš, draga mati, Ti!

Pogled preko vojne.

Bojkot, včasih prepovedan in v tisku vedno konfisciran, divja zdaj po Evropi svoboden in celo proslavljan kot znak patriotizma.

K starim vzrokom prihajajo novi povodi za sovražstvo med narodi. Umevno je, da med tem, ko grme topovi, ko stoje ljudske vojske druga proti drugi, ne morejo biti vojujoči narodi ljubeznivo razpoloženi drug napram drugemu. Naši topovi in naše puške se bore za zmago, ki jo želimo vsi. Toda ali ni že dovolj tega, kar se dogaja na bojiščih? Ali ni dovolj najstrašnejšega — vojne same? Saj je neizrečeno žalostno, da je moralo priti vzlic miroljubju naše države do te svetovne katastrofe, ki uničuje kri in imetje v obsegu in meri, ki je ne pozna dosedanja zgodovina. Čemu naj bi vplivali mi, ki smo ostali doma, še olja v ta ogenj? To sovražno razmerje med sedaj vojujočimi državami vendar ne sme ostati za vse čase. Neka dne se vendar zopet sklene mir, ljudje se povrnejo zopet k svojemu mirnemu gospodarskemu in kulturnemu delu ter bodo hoteli iznova mirno živeti temu delu, ki je vendar njihova misija. Kako pa naj pridejo narodi zopet do normalnih odnosov, kako naj se vrši tisto kulturno delo, če bi se delali sklepi in načrti, ki bi sovražstvu sedanjega vojnega stanja dali domovinsko pravico za vse čase? Uničevali bi že sedaj tisto srečo, po kateri hočemo stremeti po vojni. Namen vojne je doseči trajni mir; v miru pa hočemo gojiti zopet trgovino in obrt, vede, znanosti in umetnosti. Mir, poln sovražstva in bojkotiranja pa ni mir, nego brezkončna vojna.

In potem: na katero polje naj se prenaša to vojno sovražstvo? Ali naj zgolj kulturna vprašanja presojamo s sovražnega vojnega stališča? Ali naj v Parizu in Londonu res sklepajo, da ne bodo več uprizarjali nobene nemške igre in opere — in nasprotno v Berlinu in na Dunaju?! In taka gesla se res razglašajo od nekaterih pretirancev v onih mestih. Taki sklepi so sicer razumljivi v sedanjem strastnem času, ali premišljeni niso. Saj klasiki, pesniki in umetniki ne morejo odgovarjati za sedanje krvave dogodke, in njihova dela ne izgubljajo nič na svoji vrednosti: ostajajo kulturna last vsega človeštva vzlic sedanji vojni. In slikarstvo, kiparstvo in umetna obrt niso vojna sredstva.

Prav umestno naglašja praška „Union“, da so taki sklepi ravno pri Nemcih jako čudni. Kako so nemški kritiki zasmehovali Francoze, ko so bojkotirali Riharda Wagnerja ter demonstrirali proti uprizarjanju njegovih glasbenih dram v pariški operi! In sedaj, trideset let nato, naj bi isti Nemci začeli s tem! Nekulturno je hujskanje velikega francoskega glasbe-

nika Masseneta (skladatelja oper „Manon“, „Werther“, „Glumač ljube Gospe“) proti Wagnerju! Nekulturno je hujskanje proti Maeterlincku, Anatolu Francu, Briexu, Gorkemu i. dr., zato ker so po rodu Belgijci, Francozi ali Rusi. Slep fanatizem je takisto blatiti nemško umetnost in nemško znanost zato, ker se vojuje Nemčija proti Francozom, Rusom in Angležem. „Politisch Lied ein hässlich Lied“, je dejal Goethe, in res, politika imej svoje meje.

Kje naj taka politika v umetnosti začenja in kje se naj nehuje? Prav lahko bi se odrekli francoskemu šampanjcu in pariški ženski modi, nikakor pa ne umetniškimi delom, ki se je na njih umetnost ljubeče občinstvo naslajalo leta in leta. Ali so zaradi vojne pesniki in umetniki prenehali biti pesniki in umetniki?! Taki sklepi se ne morejo izvajati, ker je ravno sveta naloga umetnosti, da nas sprovede preko vojne zopet k pobratenju in miru. Prav je, da se naglašja povsod geslo: Svoji k svojim! Zatelebanost v vse, kar je tujega, je bila res že smešna. Tudi Slovani, zlasti mi Jugoslovani, smo cenili vse, kar je prišlo iz tujine, svoje pa smo z zlogolko in včasih hudobno kritiko odbijali in pobijali. Morda bo poslej bolje, ne da bi bojkotirali vse tuje.

Sicer pa je bojkot literatur in raznih umetnosti sploh neizvedljiv in je — dvorezen nož. Ljudem se ne bo moglo prepovedati, da bi se po vojni več ne naslajali ob umotvorih Puškina, Turgenjeva, Tolstega, Dostojevskega, Gončarova, Čehova, Gorkega, Merežkovskega i. dr., ker enakih umotvorov nima nobena druga literatura! Ljudje bodo vzlic vojni čitali velika slovstvena dela angleških, francoskih in nemških mislecev in beletristov. Nemška gledališča ne bodo mogla izhajati izključno z nemškimi igrami in operami, nego jih prej ali slej prisili publika, da se uprizore iznova nesmrtna dramatska in operna dela Rusov in Francozov. Nemški operni in operetni skladatelji so služili ogromne taktijeme na francoskih in ruskih gledaliških odrih. Če bi se izvedel bojkot, bi bili najkruteje zadeti baš nemški skladatelji. In koliko slik in kiparskih umotvorov nemških in avstro-ogerskih umetnikov se je nakupilo vsako leto na neštetihi umetniških razstavah v Franciji, Angliji in Rusiji! In koliko zaslužka so našli Rusi, Angleži in Francozi s svojimi čopiči in dleti v Nemčiji in v naši državi! A vsi ti dohodki, ki preživljajo na tisoče družin, naj za večno usahnejo zaradi sedanje vojne? Vse najlepše, najidealnejše, najčistejše naj zamori vojna za vselej? Žalostno je, da je celo nekaterim velikim umetnikom zameglil vojni furor razsodnost, dasi se bo ta slepi fanatizem najkruteje maščeval na njih samih! K sreči misli večina trezno in hladno.

Sedanja grozna vojna se mora seveda izvojevati. Toda s koncem te vojne ne nehajo živeti, marveč nastopijo zopet druge — prejšnje gospodarske in kulturne potrebe, ki jim more zadoščati le sodelovanje vsega kulturnega sveta.

Želimo, da bi bili poslej glede tujstva izbirčnejši in v sodbi previdnejši; smeti ne bomo cenili kot bisere, čeprav so francoske ali ruske. Pa tudi slovenskih knjig, časopisov in umotvorov ne bomo več prezirali, zato ker niso pariške ali londonske etikete. Vojna naj rodi za dobo miru več objektivnosti do tujstva in več ljubezni do našega, zlasti pa slovenskega.

Vojna in vojskovodje.

Od nekdanj je igrala osebnost vojskovodje v vojni veliko vlogo in še danes je tako, dasi je mehanika in matematika modernih bojov porinila pomen individualnosti precej v ozadje. Imena današnjih vojskovodij pozna ves svet: Konrad-Hötzendorfa, Moltkeja, Joffra, Nikolaja Nikolajeviča, Hindenburga, Boroeviča, Štepanoviča, Rennenkampfa, Potioreka, Kusmaneka, Dankla, Auffenberga, Radka Dimitrijeva i. dr. Velike bitke imajo vedno tudi velike vojskovodje. Zgodovina nam kaže, da ima vsak vojskovodja svojo lastno strategijo, lastno umetnost vojevanja. Drugače je veleval Cezar, drugače Aleksander Veliki, Hanibal, Wallenstein, Friderik Ve-

jega poklica z največjo popolnostjo, poznati mora natančno vse panoge armade, vedeti mora oceniti sovražnikov značaj, pomen, vpliv bojišča, število, duha, pripravljenost svojih čet, obvladati mora skratka ogromni in sila komplicirani mehanizem moderne armade tako precizno in brezhibno, kakor godbenik svoj instrument. Na tem materialnem temelju šele deluje njegov duh, se more pojaviti uspešno genij vojne umetnosti.

Genijalnost vojskovodje ni vezana na nikako starost, ker zgodovina pozna zelo mlade in zelo stare slavne vojskovodje.

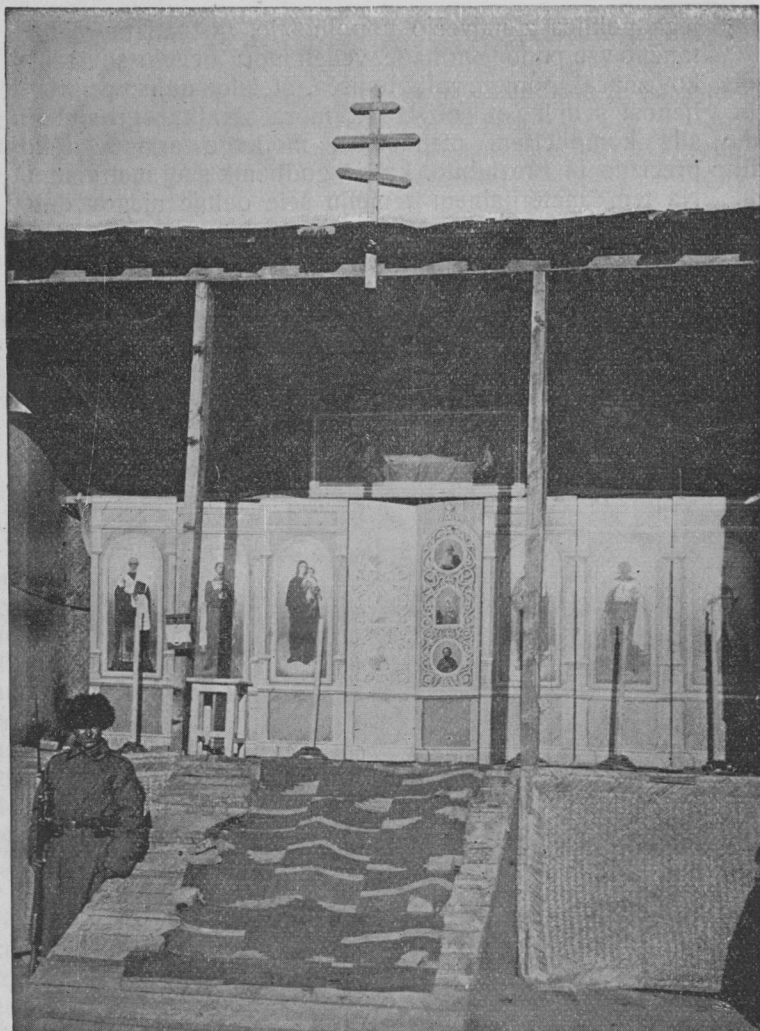
Pripoznanje, ki se je splošno izrekalo nemškemu generalu Hindenburgu za način njegovega vojevanja, se je izpreobrnilo skoro v strmenje, ko se je doznalo,

Izolačne barake v Pragi za bolnike, obbolele za kolero.

liki, Napoleon. Svojo posebno taktiko je imel tudi stari Moltke in pred desetimi leti je svet občudoval karakteristično strategijo japonskih generalov. Ne-le orožje, temveč tudi metoda in sistem odločajo bitke. Tudi v sedanji vojni se kaže, kako velikanski vpliv imajo vojni principi poveljujočih generalov na izid velikanske evropske borbe. Poznamo jih mnogo, ki so bili poklicani, da si ovenčajo glavo z vencem zmago-slavja, toda videli bomo šele, kdo izmed njih bo izvoljen. Friderik Veliki je dejal, da odlikuje vojaškega genija ena lastnost: da misli neprestano in z vso intenzivnostjo svojega duha le na svojo nalogo, da s svojim poklicem takorekoč zraste. O Moltkeju vemo, da je vse svoje življenje študiral zgodovino vojen, da je vedel za vsako važnejšo fazo velikih bojov svetovne zgodovine. Vojskovodja mora obvladati vse stroke svo-

da je ta vojskovodja že star in leta že umirovljen general, in ne bi bil gotovo nikdar več vršil aktivne vojaške službe, da ni izbruhnila sedanja velika vojna. Ali takih vojskovodij, ki so še v visoki starosti znali hrabro in spretno operirati, pozna zgodovina več. Na prvem mestu naš maršal Radecki, po rojstvu Čeh, ki je prvokrat nastopil kot samostojen vojskovodja v letu 1848, ko je bil že v 81. letu svojega življenja (rodil se je v letu 1766.). Seveda je imel že v osvobojevalnih, proti Napoleonu I. vršecih se vojnah, ko je fungiral kakor šef generalnega štaba kneza Schwarzenberga, prilike, da se je uveljavljal na višjem vodstvu armad. Feldmaršal knez Blücher, ki je bil posebno drzen naskakovalec, je bil tedaj, ko se je prvokrat odlikoval kot samostojen armadni poveljnik, v osvobojevalni vojni 1813, že v 71. letu svojega življenja (rojen

Ruski oltar, ki ga vozi ruska armada s seboj.

1. 1742.). Feldmaršal grof Moltke (rojen 1. 1800.) je bil tedaj, ko je prvič zmagal v vojni (1866.), 66 let star. Na drugi strani pa ga gotovo ni bilo vojskovodje, ki bi bil v mlajših letih izvojeval prve uspehe, nego Aleksander Veliki, ko si je podjarmil ljudstva Tracije: bil je šele v 21. letu svoje dobe. Uspeh njegovih del je pripisovati njegovemu geniju. Vendar ne bi bil nikdar — če ne bi bil kraljev sin — v tako mladih letih prišel v položaj, da bi bil mogel nastopiti kot vojskovodja. Nadvojvoda Karl je bil, ko je žel prve laborike kot vojskovodja (1796) šele v 25., Napoleon v vojni 1796 (v Italiji) šele v 26. letu. Hanibal je štel pred Saguntom 28, Friderik Veliki pri Mollvitzu 29 let. Cezar pa je bil ob začetku svojega vojskovodskega življenja (početek osvajanja Galije) že v 42, nadvojvoda Albreht v vojni 1866 v 49. letu življenja. Zanimiv je pogled na vojskovodje v eni najsijajnejših vojen, kar jih je vodil Napoleon, v vojni leta 1805. (Ulm in Austerlitz). Tu je štel Napoleon 36, njegov šef generalnega štaba Berthier 52, maršali Murat 34, Bernadotte 41, Mortier 37, Soult, Ney in Lannes 36, Marmont 31 let. Vidimo, da je bila to v primeri z njihovim položajem zelo mladostna družba. Kakor izhaja iz rečenega, ne izključuje visoka starost ne rezkosti, ne energije in poguma, ne genija, vendar pa so dajali mladostni, ali pa v polni moški dobi nahajajoči se vojskovodje vobče največji kontingent.

Vsaka bitka zahteva individualne, samostojne rešitve. Rutina je slab surogat in vojskovodja, ki se vprašuje, kaj bi bil v konkretnem slučaju napravil Napoleon, ali kak drugi veliki vojskovodja zgodovine — je slab in ne bo nikdar imel velikih uspehov. Le general, čegar volja je nezlomna, čegar sodba je jasna in precizna in odločitev nagla in trdna, se izogiblje hibam in

Nemška vladna palača v Tsingtauu, ki so ga 9. t. m. zavzeli Japonci.

pogreškom. Nikjer se hibe tako strašno ne maščujejo, kakor v vojni; nikjer ni treba toliko resnice, kakor na polju smrti. Malodušnost, laž, prikrivanje in cgoizem lahko umori cele armade, pahne cele države v propast. Naš odlični general je dejal: „Mi nimamo ničesar prikrivati!“ in neki drug general je rotli časnikarje: „Pišite le resnico in prepuščajte laži drugim!“ Tako govori cel mož značaj. Spoštuje ga vsak, sovražnik in prijatelj.

Morda se v sedanjí svetovni vojni pokaže še bolj nego kdaj prej, da je končna, definitivna zmaga bojujočih se držav odvisna nemalo od sposobnosti odkritih, značajnih in poštenih generalov.

General poveljnik je govoril našim vojnim poročevalcem kot mož resno, odkrito in pošteno, brez floskul in fraz, brez prevzetnosti in podcenjevanja, ne da bi sebe povzdigal in nasprotnika poniževal. „Če bi imeli Rusi naše pešce, bi stali že na Dunaju; če bi imeli mi rusko artiljerijo, bi stali že v Kijevu! Zato potrpljenje, potrpljenje! Zmage ne morejo slediti udar na udar!“ je dejal. Naš vojskovodja je govoril kot vrl vojak, ki pobija nasprotnika, ga po možnosti ruši, a ga vendar spoštuje. In to je, kar treba poudariti! Največja pogreška, ki jo more zagrešiti vojskovodja, je, da podcenjuje in zaničuje nasprotnika. In najslabšo uslugo delajo časopisi svoji domovini, če nasprotnika le zasmehujejo in zaničujejo! Ravno s tem se ustvarja tisto smešno razpoloženje preprostega meščanstva, ki vsak dan pričakuje zmago, ne da bi bili sami doprinesli kako žrtev, tisto zoprno, sramotno razpoloženje, ki se, ako ne prihajajo dan na dan pričakovane vesti o zmagah, izprevruguje v istotako smešno in gnusno malodušje.

Menda menijo ti ljudje, da se vojujoče stranke na nasprotni strani niso pripravile za to borbo? Mar so menili, da bo taka evropska vojna rešena v štirih,

Poljski židje v svoji značilni noši, kakršni žive po krajih Vzhodnje Galicije.

petih tednih ter so si predstavljali to vojno le kot izprehod do glavnih mest sovražnikov? Potem seveda se morajo čutiti razočarane, ker to, kar se odigrava pred našimi očmi, je veliko preveliko, da bi šlo v take male duše! V Evropi se bore danes za blaginjo in srečo držav, za bodočo usodo milijonov, za bodočnost narodov. In ti narodi, ki se bijejo na bojiščih Evrope, se bore vrlo, z naporom vseh svojih moči, gredo v smrt brez strahu. Trd, časten boj je to, v kateri je pritegnjena naša monarhija, boj proti dobro

oboroženim četam, proti dobro pripravljenim državam. In če verujemo v zmago našega orožja, potem zaupamo, ker imamo dobro oboroženo vojsko, dobre generale in hrabre vojake, ne pa morda zato, ker se borimo proti nasprotnikom, ki so globoko pod nami. In to zaupanje je pač plemenitejše, svetlejšo in opravičenejšo, nego pa tisto zaupanje, ki sloni na domišljavi prepričanju, da imamo posla z manje vrednim nasprotnikom.

Dobro je bilo, da sta naša

Najstarejša ruska cerkev v Galiciji je v Drohobyču, kjer so divjali ljuti boji.

S Kavkaza: Mohamedanski grobar pred mošejo.

zmagovita generala pozvala k sebi vojne poročevalce in da sta tako govorila ž njimi. Nadejati se je, da nastopi sedaj korektura krivih nazorov v javnosti Avstro-Ogrske, osvoboditev javnega mnenja od tistega frazastega balasta. Mi zmagujemo in sicer v poštenem, odkritem boju pod vodstvom genialnih generalov.

Srbska koruza.

Tudi srbska koruza je bila našim četam opasen sovražnik. Koruza — sovražnik? Da. Iz koruze je letelo tisoč in tisoč krogel na naše vojake, v koruzi je izdahnili marsikak pozabljen

in izgubljen ranjenec, v koruzi so pretrpeli naši fantje večkrat uprav peklensko vročino, ki je ob pripekanju solnca hujša kot najizdatnejša parna kopel.

Koruze je na Srbskem neskončno veliko: do kamor sezajo oči, povsod koruzno polje. Celi polki morejo marširati skozi ta koruzna polja, a ne zapazi jih nihče. Koruza uspeva v Srbiji tako izobno, kakor le še buče, ki so uprav ogromne. Koruzino steblo je večkrat debelo kakor moška roka in listi so veliki, da zadošča en sam za popoln klobuk. Vzraste višje kakor najpostavnejši vojak. Seveda se morejo komitaši izobno skrivati v koruzi. Zlasti ponoči so komitaši često napadali naše čete iz koruznih skrivališč, a jih je bilo možno najti le s težavo. Gorje patrolji, ki je zašla mimo koruze ali celo v koruzo! Gorje ranjencem, ki se niso rešili iz koruzne bližine! Komitaši so postreljali ali pobodli vsakogar, ki je nosil cesarsko suknjo. Zato pa hodijo naši vojaki vedno le v četah, nikdar posamezno in povsod z napeto pozornostjo.

Celovski telovadni gimnazijski učitelj Josip Weikert poroča graškemu dnevniku: „Regulaine srbske čete so se vedle v ostalem do naših ujetnikov in ranjencev vselej povsem dostojno. Le komitaši so grozoviti. Zato pa tudi gorje vsakemu komitašu, ki je padel našim vojakom v pest!“

Weikert je sporočil sledeči dogodek:

„Vroče popoldne. Ležali smo kot rezerva v rojih po gostem koruznem polju. Hrepeneče smo pričakovali svojih „ljubih partnerjev“. Neka precej močna, preko desnega pobočja poslana patrolja se je nenadoma vrnila k nam ter je privedla dolgega, suhega starca v avstrijskem vojaškem plašču in s telečnjakom v rokah. Komitaš! Kakor noč temne oči, koščeno rumenkasto lice in tipične, redke, viseče brke. Taka je bila tihoplazna nesreča v opankah. Odvedli so ga pred stotnika, da ga zasliši. Tolmač je bil stotnikov sluga, ki zna povsem dobro srbski. Komitaš naj pove,

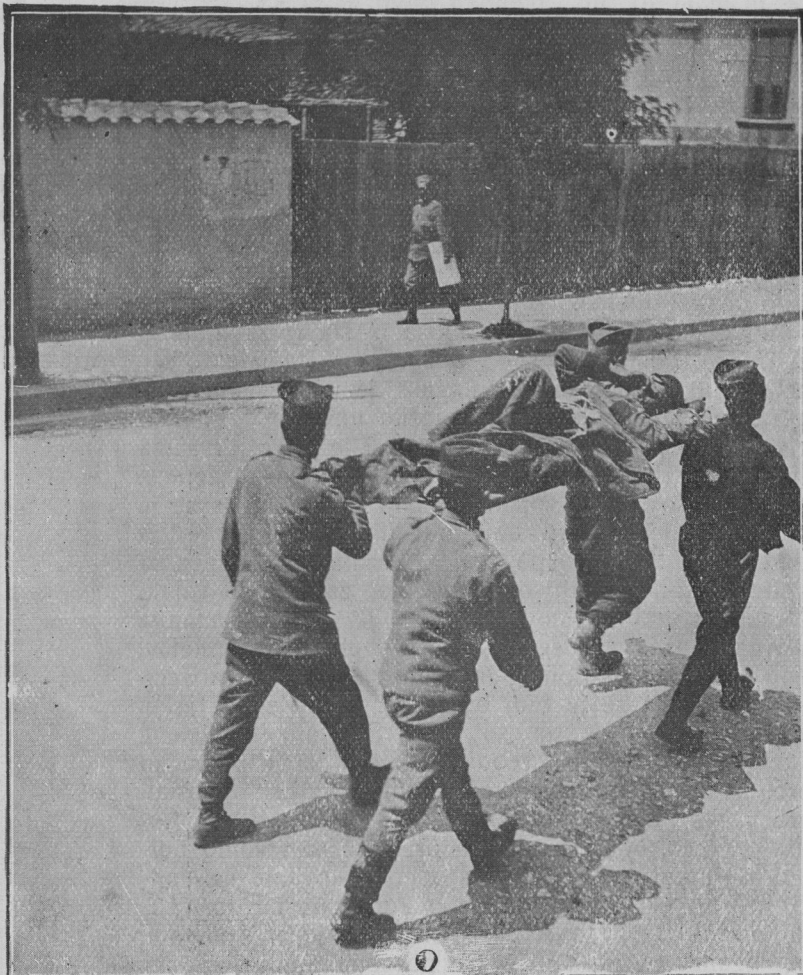
Zidje v svoji značilni noši na trgu v Ravi Ruski v Galiciji, kjer se je bila huda bitka.

odkod prihaja, kaj počno Srbi, komu in kje je vzel plašč in telečnjak itd. Zaman. Starec molči, se ne gane in zre mrko predse. Stotnik, drugače vedno sila ljubezniv mož, ukaže starcu povedati: Če ne odgovoriš, predno doštejem do deset, si mrlič! In stotnik začne šteti: „Eins ... zwei ... drei ...“ Zaman. Komitaš molči in strmi mračno predse. Stotnik pa šteje dalje: „... acht ... neun ... zehn!“ Pok! zagrmí čvetero pušk, in starec pade zviškoma na tla, brez glasu, mrtev ... Hitro so izkopali jarek in v petih minutah je starec že ležal pod rušo. Koruza mu je prinesla smrt.

Srbi premagani.

Naša zmagovita vojska je strla tudi obupne odpore Srbov na vseh bojiščih.

Stotnija nekega hrvatskega polka je ležala skrita v dobro zavarovanih strelskih jarkih v Bosni. Dva dni in eno noč se je neprenehoma streljalo na sovražnika, ki se je vkopal na nasproti ležečem hribu. Po ledeno mrzli noči, ko so po kratkem premoru v jutranji megli padli prvi streli, je opazil poveljnik naše stotnije, da prihajajo vsi streli s samo ene strani, s hribca ob Majevici planini. Vsa ostala strelska vrsta je molčala. Tedaj se je odločil za naskok. Ko so naši vojaki alpinci skočili iz okopov ter udrli po obronku navzdol, da bi na oni strani zaseke splezali zopet navzgor, se je vsula na naše vrste toča krogel iz strojnih pušk. V divjem naskoku so skoraj brez sape dospeli na vrh, ki je bil skoraj popolnoma zapuščen. Le na najvišji točki se je nepre-

Iz Niša: Srbska saniteta nese našega ranjenca v niško bolnico.

Iz Valjeva: Srbski ranjenci z ranjenim tovarišem na vozu beže iz Krupnja v Valjevo.

nehoma bliskalo. Srbski častnik je popolnoma sam držal postojanko s poslednjim topom, da bi tako varoval umikanje svojih ljudi. V prihodnji minuti je sovražno streljanje umolknilo in srbski častnik je umrl junaške smrti. Tedaj je komandiral naš poveljnik „k molitvi“ in rekel: „Take junake je treba častiti tudi kot sovražnike.“ V tem, ko je naš oddelek streljal za sovražnikom, ki se je pomikal po odprtem ozemlju, je bil junaški sovražni častnik pokopan z vsemi častmi. Povzdigujoči prizor je v taboru naših vojakov pobudil največje navdušenje, in vsakdo bi bil pripravljen, takoj slediti zgledu junaka, ko bi prišla vrsta nanj.

Korporalka Stefa Falica.

(Glej sliko na str. 12.)

V nedeljo, 25. oktobra je zbujała po zagrebških

ulicah velikansko pozornost mlada žena, oblečena v sivo vojaško uniformo, s čepico na glavi, z dvema zvezdicama na ovratniku ter z bajonetom s čopom ob levem boku. Dospela je v soboto v Zagreb ter se nastanila v hotelu k Janjetu v Nikolićevoj ulici. Seveda je napravila silen vtisk na sobarico, ki je zagledala pred sabo — ženskega korporala. Žena se je narodila v Šibeniku ter se zove z dekliškim imenom Štefa Friganovičeva. Omožila se je z Izanom Falico, ki je bil zadnje dni meseca julija t. l. mobiliziran ter kot sanitetni vojak prideljen vojni bolnici v Sisku. Štefaniji pa je bilo doma dolgčas brez moža in šla je za njim. S četami je odšla v Bosno, dospela v Banjaluko ter zašla celo na bojišče. Pomagala je vojni saniteti, a zato se je oblekla sama v vojaško uniformo, ki ji je pristojala prav dobro. Iz uniforme si je prirojila sama bluzo in krilo ter se pokrila s pravo vojaško čepico. Spočetka so se ji vojaki smejali, a kmalu so se je navadili, saj so ljuti boji udušili vsako veselje za lahke šale. Štefanija pa se je izkazala kot bolničarka izredno skrbno, marljivo in spretno, zato so jo vojaki in častniki tudi spoštovali. Tako je prišla Štefanija tudi na bojišče. Ni se bala ne krogel, ne šrapnelov, nego je pogumno pomagala svojim moškim tovarišem.

Udeležila se je tudi bojov pri Mitrovici in Jarku. Meseca septembra pa so ujeli Srbi njo in njenega moža ter jo odvedli s seboj. Štefaniji se je posrečilo uteči ter se je vrnila k svoji stotnji. Moža so poslali Srbi v Niš, kjer je še danes. Na povelje je odpotovala v Sisek, odkoder je bila premeščena v vojno bolnico v Petrinju. Za svoje uspešno delovanje na bojiščih je bila odlikovana s častjo korporala ter sme nositi na ovratniku dve zvezdici in bajonet s čopom. Predlagana pa je tudi še za posebno odlikovanje ter dobi zaslužni križec. Štefa Falica je Hrvatica. Hrvatje pa so znani kot narod posebnega junaštva in izredne bojevitosti.

EMIL GABORIO:

29. nadaljevanje.

Izgovor krivca.

V tem, kar je bil ugotovil na licu mesta in kar je sklepal na tej podlagi, ni bilo pomote; to je stalo zanj kakor skala, in zaključki, zgrajeni na tistih rezultatih, so morali biti pravilni. Krivec je moral biti le človek, pri katerem bi se ujemalo vse do pičice; in to ni veljalo nikakor o mladem grofu Komarenu.

Tako se godi z vsako plehkostjo, je pomislil; zaslužni nam razum in nas zapelje v zmoto. Če bi bil sledil svojemu lastnemu navdahnjenju, ne bi bil storil napake, da sem pokazal s prstom na nedolžnega.

Kriminalistično načelo: poišči tistega, ki mu zločin koristi, je vse prej kakor nezmotljivo. Ako ubije kdo bogatina ter mu vsame uro in denarnico, ima gotovo mnogo manj koristi kakor dediči.

Trem bi utegnila hasniti smrt vdove Leružev: mlademu grofu Albertu, gospe Žerdijevi in staremu grofu Komarenu. Grof Albert ni krivec, to je jasno kakor beli dan, in gospa Žerdijeva tudi ne, saj jo je že sama vest o zločinu skoraj umorila. Ostane še stari grof. Ali je nemara on? No, vsekakor ni opravil dejanja sam, marveč je najel storilca, ki je bil povrh še fin mož; o tem pričajo sledovi.

Toda takšni imenitni ljudje nimajo poguma. Oni goljufajo, in sleparijo natihem, a tako huđega zločina si ne upajo storiti. In če bi bil našel grof med svojo kliko dovolj hrabrega človeka, bi bil spravil s poti le

manj nevarnega sokrivca, zakaj novi, ki bi si ga bil nakopal, bi mu mogel škoditi še mnogo bolj. Takšne neumnosti ni pričakovati od grofa; tudi on je nedolžen.

Hm! Kaj pa, če se je vdova Leruževa, ki je zamenila otroka, ukvarjala prejšnje čase večkrat s takimi kočljivimi nalogami? Kdo ve, ali se ni zdelo vse komu drugemu in v čisto drugi zadevi potrebno, iznebiti se je? Za tem tiči nekaj, česar za zdaj še ne najdem, si je dejal Tabaret. Gotovo se zdi samo, da ni bila umorjena zato, da ne bi mogla pričati zoper Noela. Toda povod mora biti zelo podoben, in storilec je več in izkušen hudobnež. Na podlagi tega prepričanja moram iskati dalje. Predvsem potrebujem

Narodne noše poljske in ljudski tipi s trgov v Lvovu. Slike kažejo prizore iz gališkega glavnega mesta in okolice.

novic o tej postrežljivi vdovi Leruževi. Morda jih dobim že jutri kaj na sodniji.

V duhu je tehtal zdaj Tabaret vse ugodne in neugodne razloge, ki bi mogli vplivati na potek procesa proti mlademu grofu:

Zanj ne govori doslej nič, samo jaz in slučaj; dokazov proti njemu pa je mnogo, a zato še ni treba izgubiti poguma. Kakor sem zbiral sam obtežilne dokaze, tako moram najti besedo, ki razklene verigo. Smolo ima seveda nenavadno. No, tudi on ni prvi, ki se mu godi tako; prigodba z ubogim krojačem je bila še vse hujša.

Popoldne si je kupil nož in ga kazal večim znan-

cem, češ: Ta je za mojo babnico; nič prida je ni, s pomočnikom se mi peča. Zvečer so slišali sosedje hud prepir, krik, pretnje, udarce in brce. Zdajci je utihnilo vse. Drugo jutro ni bilo o krojaču duha ne sluha, žena pa so našli mrtvo, in nož, ki ga je bil kupil krojač, ji je tičal med rameni do ročaja. In vendar je ni bil umoril mož, marveč eden njenih ljubimcev iz ljubosumnosti. Pa naj reče kdo še kaj!

Mladi grof res da ne more povedati, kje in kako je prebil večer. Toda kaj nas briga to, ako se mi le posreči dokazati, da ga takrat ni bilo v La Žonšeri. Morda je Ževrol na pravi sledi; privoščim mu od srca, četudi vem, da me bo imel potem za norca. Moje samoljubje in moja domišljavost zaslužita to pot temeljito kazni.

Tabaret je naposled zaspal, a morale so ga strašne sanje, v katerih je gledal neprestano mladega grofa, zdaj v ječi, zdaj na morišču. Ko je planil iz sna s prestrašenim vzkrikom na ustnicah, se je oblekel takoj, da gre nemudoma na delo. Misel, v kakšno nevarnost je spravil mladega moža, mu ni dala več pokoja. Toda dolgo je trajalo, preden je napočil dan in z njim možnost, iti k preiskovalnemu sodniku.

Ura je bila komaj osem, ko se je dal prijaviti Dabironu. Prosil je oproščenja, da se oglasi tako zgodaj. Pa saj je bil tudi Dabiron že pri delu. Smehljaje in z običajno dobrotnostjo je pozdravil tajnega agenta ter se pošalil nekoliko nad njegovo včerajšnjo razburjenostjo.

„Ne bil bi si mislil, da ste tako občutljivi. Čez noč ste se gotovo pomirili. Ali uvidite zdaj, da je bilo res pretirano? Ali imate nemara že pravega krivca?“

Ta šaljivi ton v ustih tako resnega moža je užalil malega Tabareta. Spoznal je po njem, kako malo se bo menil Dabiron zdaj za vse, kar spravi on na dan. Toda napravil se je, kakor da ne opazi ničesar, ter razložil mirno in stvarno še enkrat vse, kar je bilo v prilog mlademu grofu. Govoril je z vso resnobo in gorkoto svojega prepričanja, zdaj srcu, zdaj razumu; toda ni se mu posrečilo omajati sodniku mnenja, ki si ga je bil vtepel v glavo.

In kako naj bi bilo drugače? Tabaret se je opiral na podmene, ki so bile podmene in ne več; Dabironovo naziranje pa je temeljilo na dejstvih, ki jih ni bilo tako lahko ovreči.

Tabaret je izjavil naposled resignirano, da v tem trenutku noče vztrajati dalje v svojem mnenju, ker goji najpopolnejše zaupanje v sodnikovo nepristranost; samo posvariti da ga hoče pred predsodkom, ki ga je vzbudil žalibog on sam.

Rekel pa je, da se pripravlja k novemu, skrbnemu poizvedovanju. Saj se ne ve še nič, prav nič o prejšnjem življenju in početju vdove Leružev. Kaj vse lahko pojasnijo takšni podatki! Morda bi vedel mož o zadevi, ki ga zasleduje Ževrol, kaj natančnejšega. Da, ugriznil je celo v kisl jabolko ter izjavil, da pojde takoj k Ževrolu, poprašat, ali ni morda on izvedel česa. Naposled je še prosil sodnika, naj mu dovoli kratek razgovor z mladim grofom Komarenom med štirimi očmi.

Majaje z glavo je odklonil Dabiron to prošnjo, češ, da ne sme govoriti obtoženec za zdaj še z nikomur.

„Morda lahko ustrezem vaši želji v treh, štirih dneh. Dotlej pa morate potrpeti.“

„Vaš neugodni odgovor me jako boli,“ je dejal Tabaret. „Seveda, razumem ga popolnoma; skušati moram, da napravim svoje brez tega.“

Tabaret je odšel naglo, boječ se, da ne zmore svoje razburjenosti. Poleg nujne in goreče želje, videti nedolžnega zopet svobodnega, je čutil v sebi tudi nekakšno maščevalnost napram trmoglavemu sodniku.

„Tri, štiri dni,“ je mrmral sam pri sebi. „Tri, štiri dni naj ne govori mladi grof z nikomur, kakor da to ni cela večnost za ubogega jetnika. Eh, sodnikom je lahko govoriti! A pogum; za zdaj je že tako, da mu ne morem braniti. Porabimo čas, da pride resnica na dan!“

Dabiron si je bil postavil te tri do štiri dni kot najdaljši rok, da izvabi mlademu grofu priznanje ali mu vsaj razveže jezik. Nerodno je bilo samo, da ni bilo najti niti ene priče, ki bi bila videla obtoženca

„Železno naturo ima,“ je pomislil Dabiron, ko je stopil jetnik v njegovo sobo.

(Dalje prihodnjič.)

Florijan Golarjeve „Kmečke povesti“.

Florijan Golarjeve „Kmečke povesti“ so izšle kot III. knjiga „Knjižnice Slovenskega Ilustrovanega Tednika“. Trdo vezana knjiga z naslovno sliko Maksima Gasparija obsega na 196 straneh sedem velezanimivih povesti iz slovenskega kmečkega življenja. Pisatelj, znan kot odličen slovenski lirik, je tudi v svoji epiki lirik, ki daje realističnemu dejanju svojih povesti z uporabo slovenskih pravljic in pripovedek bajno romantično ozadje. Ta zveza realitike z romantiko daje Golarjevi knjigi

Uničena baterija srbskega poljskega topništva.

na pustni torek zvečer; preiskovalnemu sodniku pa se je zdelo velevažno, doseči jasnost v tem pogledu.

Zato je ukrenil nemudoma in z veliko vestnostjo vse potrebne korake. Poslal je v Bužiral pet kriminalnih uradnikov s fotografijami mladega grofa Komarena in z nalogom, preiskati natančno vso pot med postajama Ruzil in La Žonšer, pokazati slike povsod in poizvedovati, ali ni srečal kdo izvirnika te fotografije na kolodvoru ali na cesti, ob reki ali kje drugod.

Ko je ukrenil vse to, se je odpravil preiskovalni sodnik v justični dvorec in ukazal privedi obtoženca.

Došlo je bilo tajno poročilo z opazovanji o jetniku. Velelo je, da se vede jako mirno; kaže da se žalostnega, toda ne obupanega in tudi razburjen da se ne zdi posebno. Po prvem zaslišanju je stal ob oknu še kako uro; nato je legel in mirno zaspal.

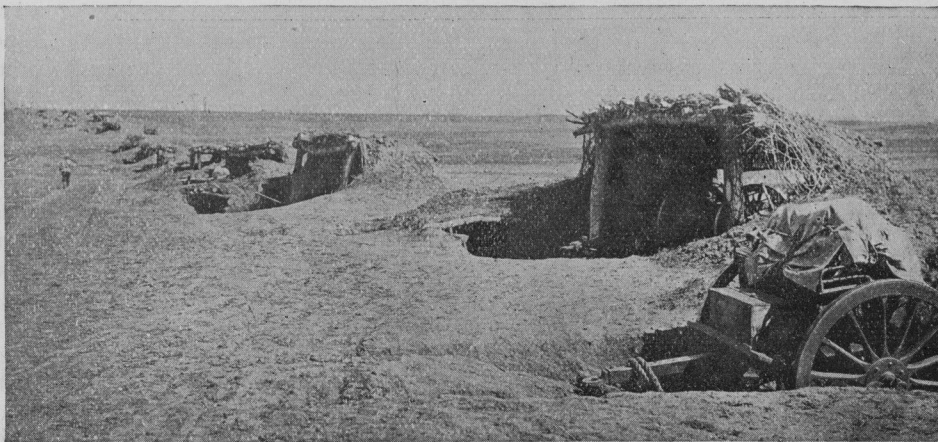
prav poseben, karakterističen kolorit. Vse povesti so bogate ali napetega, skoraj dramatičnega dejanja ali poetične idilike, prožete z najnežnejšo liriko in pestro slikovitostjo. V sedanji dobi, ko je dobra izvirna beletrija že opasno redka, bo Golarjeva knjiga brez dvoma prav dobrodošla. Priporočamo jo torej kot primerno darilo vsakomur za god, za Božič ali Novoleto! V Slovencih je še premalo udomačen običaj, obdarjati se z lepimi izvirnimi knjigami. Knjiga ostane trajen spomin. Tudi Murnikove humoreske in šale v knjigi „Lovske bajke in povesti“ ter Milan Pugljevo knjigo novel „Mimo ciljev“ priporočamo za bodoče praznike. Vsaka knjiga je celotna in zaključena. Naroča se pri našem upravnistvu in po knjigarnah, elegantno vezan izvod stane 2.50 K; za naše naročnike pa s poštnino vred le 2.— K.

Gospodinjstvo.

Moka. Ko se je začel razširjati vojni požar po svetu, tedaj so skušale gospodinje v prvi vrsti, preskrbeti se z moko, ki se je v velikih rodbinah izmed vseh živ. porabi največ. Če bi že vsega primanjkovalo, kruha in krompirja mora biti dovolj v hiši, sicer nam resnično preti lakota. Toda z moko so velike sitnosti, ker je ni možno prav dolgo hraniti. Vendar pa lahko čaka kake štiri, morda tudi pet mesecev — v zimskem času, — ako jo imamo na suhem in zračnem kraju. Glavno je, da moka ne stoji mirno in v velikih množinah skupaj. Gospodinje naj spravijo moko v manjše vreče po 20 do 25 kg. Te vreče naj nekaj časa stojijo, potem jih položimo tako, da bodo ležale in končno jih lahko obrnemo tudi narobe, kar moremo storiti, ako so vreče dobro zavezane. Razun tega tudi še moko od časa do časa premešajmo, pa se nam gotovo ne pokvari, ako je le na suhem. Glavno je, da se moka ne sprime v kepice. Belo, pšenično moko je mogoče dalje časa hraniti, nego rženo, ajdovo in koruzno, ki rada začne greniti. Kdor ima priliko in prostor, je bolje, da kupi žito in ga da v mlin šele takrat, kadar moko potrebuje. Vendar pa tudi žito lahko splesni ali začne kaliti, ako je na vlažnem in toplem kraju. Zato treba velike pozornosti.

Cenene jedi.

Polpete. Ako ostane opoldne kos govejega mesa, tedaj skuhaj že opoldne par krompirjev v oblicah, stlači jih dobro, primešaj sesekljanke ostanke govedine, malo kisle smetane, eno jajce, sesekljanega zelenega peteršilja, popra ter nekoliko kruhovitih drobtin in potrebne soli. Napravi iz te zmesi hlebčke, ki jih povaljaj v drobtinah in jih speci na masti. Pečeni so jako hitro, ker so že vsi dodatki kuhani. Te vrste polpete so jako izdatna večerja. Damo jih s solato na mizo.

Zakopi za topove na bojišču v Galiciji.

Kmečki guljaš. Zreži kakih osem olupljenih krompirjev na podolgaste kosce, oprži na masti ali surovem maslu veliko, drobno zrezano čebulo, da bo svitlorumena, primešaj sladke paprike, pripravljeni krompir, potrebne soli in vode ali juhe. Ko je krompir napol mehak, prideni štiri na listke zrezane safaladi, nakar naj se guljaš še dalje duši. Krompir mora biti mehak, a ne razkuhan. Ako nimaš safaladi, porabiš lahko tudi drugo meso, ki je ostalo od obeda, kuhano govedino, ali pečenko.

Krompirjevi cmoki. Stlači dobro 4 olupljene, v oblicah kuhane krompirje; primešaj jim kos surovega masla ali „Ceresa“, eno jajce, par žlic kisle smetane, soli in malo moke. Iz tega testa napravi cmoke, ki jih skuhaj v slani vodi, posipaj jih s parmezanskim sirom in kruhovimi drobtinami in jih zabeli. Dobro je, da vzameš za zabelo pol surovega masla, pol masti. Zraven napravi kako omako.

Minoli teden.

Glavno naše zanimanje se obrača na Galicijo. Velikanska ruska premoč je v Ruski Poljski povzročila novo grupiranje nemške in zato tudi avstrijske armade. Nemci so se umaknili za reko Wartho, in če bodo polagoma sledeče ruske trupe s svojimi masami prestopile morda nemško mejo, se ne bo čuditi. Ker deluje naša armada na Ruskem Poljskem po skupnem načrtu in soglasno z nemško, se je tudi naša armada umaknila na nove, bolj ugodne postojanke. Kje stojita danes nemška in naša armada, ki se je začasno umaknila ruski premoči, je seveda velika tajnost; gotovo pa je, da so nove postojanke za obe armadi v vsakem oziru ugodnejše, ker so na tleh kulturnih, prometnih

Odmor v okopu na bojnem polju na Ruskem Poljskem.

Crnovojniki Ljubljancani, ki stražijo predore na Gorenjskem.

zvez bogatih ozemelj. V zvezi s temi novimi grupacijami na severovzhodu pa se je morala izvršiti tudi nova grupacija naše armade v Galiciji. Vse armade delujejo po enotnem načrtu in za skupni cilj. Zato je naša armada po štiri tedne trajajočih bojih iznova izpraznila srednjo Galicijo. Trdnjava Przemysl je zopet obkoljena, a fml. Kusmanek bo nove naskoke Rusov prav tako junaško odbil, kakor jih je že prvič. Rusi so se z večino čet svoje gališke armade pomaknili mimo Przemysla v treh oddelkih: prvi čez Sanok in Lisko, drugi čez Rzeszow in Jaslo ter tretji čez spodnji tok Wysloke menda na obe strani Tarnova. Krakov je civilno prebivalstvo izpraznilo. Tudi Podgorce so izpraznjene. Položaj naše vojske je dober; Nemci so zavrnilli že nekaj konjeniških divizij čez Waro. V Vzhodnji Prusiji pa so Nemci pri Wyszytyskem jezeru porazili rusko armado in zajeli 4000 Rusov z velikim plenom. — Za Črno-

Straža ljubljanskega vodovoda.

Ženska korporalka: Štefka Falica v Zagrebu. (Glej članek na str. 7.)

Rodbine naših vojakov

ne pozabijo skrbeti tudi daleč na bojiščih živečih svojcev. Več tisoč jih zahteva, naj Fellerjev dobrodejni rastlinski esenčni fluid z zn. „Elsa-fluid“, uspešno sredstvo proti trganju, protinu, prehlajenju, slabim posledicam mokrote, oslabeledosti zaradi dolgih maršev in krčev, pošljemo naravnost iz lekarne na vojne naslove. Kakor ču-

vice se bore Rusi že dalje časa brez-uspešno in z velikimi izgubami. — V Srbiji prodira naša ojačena vojska zmagovito proti Valjevu in Koceljevi. Naši so premagali Srbe med Ložnico, Krupnjem in Kamenico; Srbi med Lešnico in Šabcem se zaman upirajo. Novo selo, Mišar in Cer-planina sta že naši; takisto višine vzhodno Zavlake. Od 6.—10. t. m. je bilo zajetih okoli 5000 Srbov, zaplenjenih 16 strojnih pušk, 28 topov, več trenja in mnogo municije. Če bi Francozi ne podpirali Srbov preko Soluna in Rusi po Donavi, bi bila Srbija že premagana. — V Belgiji se ljuti boji nadaljujejo. Žrtve so na obeh straneh velike. Nemci so zavzeli Dixmuiden, Ypern in St. Eloy. Francozi

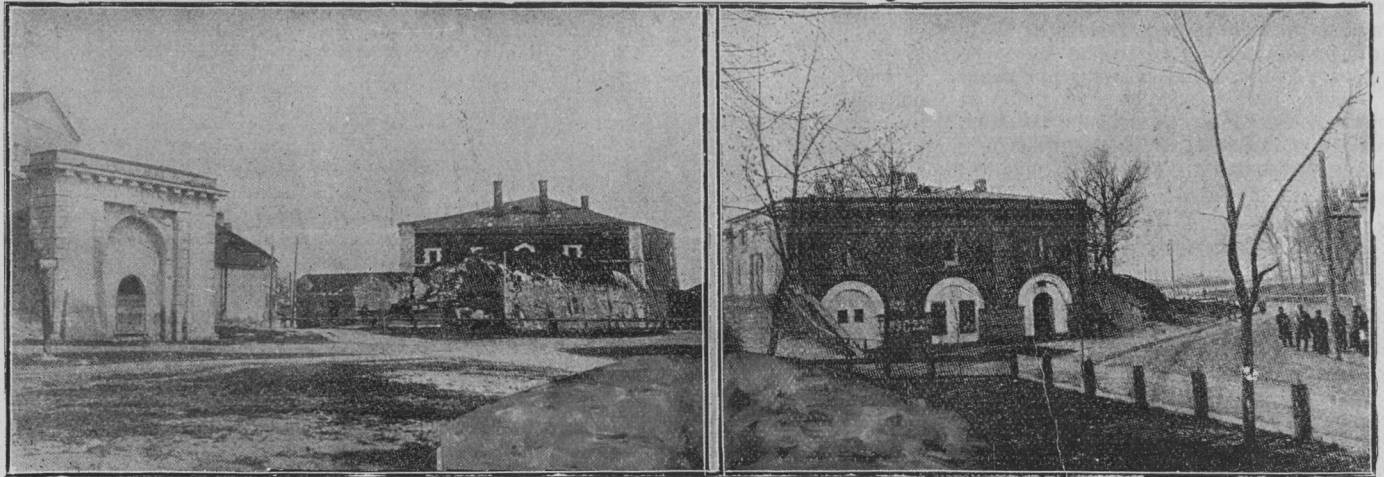
so dobili 10. t. m. zopet 45.000 indijskih vojakov na pomoč in Angleži jim obetajo še 250.000 mož angleške armade. — Na Francoskem se vrše glavni boji za Lille in Arras, a brez odločitve. — Angleško-avstralska križarka „Sidney“ je 9. t. m. pri Cookovih otokih v Indijskem morju uničila nemško križarko „Emden“, ki je pokončala in zaplenila celo vrsto angleških in francoskih ter ruskih ladij. V Reki Rufidši v vzhodnji Afriki pa je blokirana nemška križarka „Königsberg“. — Turki prodirajo k Sueškemu prekopu v Egipt in so vdrli do El Šura. Tudi proti Kavkazu uspevajo dobro turške operacije. Pri Erzerumu se vrše ljuti boji. Francosko brodovje obstreljuje turška mesta ob maloazijski morski obali.

jemo, je Fellerjevi lekarni zaradi velikega navala naročil nemožno storiti. Zato svetujemo čitateljem, da naročajo Elza-fluid pod svojim naslovom in ga odpošiljajo v zabojčkih ali dvojnih pismih. Valni papir in struževina se prilaga naročilom brezplačno. — 12 steklenic stane franko 6 K, 48 steklenic franko 20 K iz apoteke **E. V. Fellerja v Štubici, Elzin trg 280 (Hrvaško)**. Fellerjeve želodec krepčilne kroglice z zn. „Elzine kroglice“ (Elsapillen) 6 škatelj franko 4 K 40 h.

Važno poročilo. Ker je za časa vojne malo denarja in mnogim ni mogoče kupiti najpotrebnejšega blaga, za obleke in perilo, za sebe ali otroke, se je odločil trgovec **I. N. Šoštarič, Maribor**, Gospedska ulica št. 5, da bodje kljub temu, da se je v tovarnah vse podražilo, prodajal vse ceneje kakor popreje. Platno druk in porhat po 36, 40, 50 in 55 vfn. Volneno blago za obleko po K 1[—], 1'20, 1'50. Ker se veliko razproda, je dobiti tudi velika množina lepih otrokrov ki se veliko pod ceno prodajajo. Ceniki in vzorci se dobijo poštnine prosto. Za neugajajoče se vrne denar. 188

[illegible]

Pojasnila daje in ponudbe sprejema:
Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe avstrijski
Feniks v Ljubljani, Sodna ulica št. 1.

Kraj Zamostje na Rusko-Poljskem, kjer so se vršili boji.

Manufakturna trgovina

J. Grobelnik

prej Franc Souvan sin

Ljubljana Mestni trg 22

nasproti lekarne.

Posebno bogata zaloga

sukna za moška
oblačila!

Najboljši nakupni vir

modernega blagaza ženske obleke iz svile, volne,
delena itd.

Vedno zadnje novosti v šerpu.

Bogata zaloga

vsakovrstnih preprog, zaves in
garnitur. Izkušeno dobri šifoni,
platno, kotenine in drugo belo
blago.

152

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Kdor potrebuje dobro trpežno solidno in
ceno **perilo za moške, ženske in
otroke**, kakor tudi **za postelje** naj
piše že nad 20 let obstoječi trrdki**B. TAVŠ, Gradec,**

Waltendorfergasse 11, Štajersko.

Izdeluje na željo tudi po meri ter razpo-
šilja po povzetju ali če se denar naprej
pošlje. Zahtevajte cenik!

Toplo perilo za vojake!

Kdor še nizahteval pojasnila radi nakupa izborne turške
srečke, ga**zamore dobiti**tako, in če srečko potem naroči, ž njo v
srečnem slučaju že dne 1. decembra zadene**400.000 frankov!**

Srečkovo zastopstvo 3, Ljubljana.

**Darujte za
Rdeči križ!****Kupujte pri trrdkah,
ki inserirajo v našem
listu!****R. STRMECKI v Celju, števil. 341, Štajersko.**Pišite po glavni ilustrovani cenik čez več tisoč stvari, kateri se vsakemu pošlje zastoj. Pri naročilih iz
Srbije, Bolgarije. Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

81

in razno moderno blago za moške
in ženske obleke

razpošilja po najnižjih cenah

Jugoslovanska razpošiljalna**Premog Uher Ljubljana.**

V vojnem času

je potrebna zanesljiva ura ali žepna budilka, kakoršno Vam nudi res domača svetovno znana tvrdka, ki je največja zaloga zlatnine in srebrnine ter briljantov, sedaj po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

F. ČUDEN - LJUBLJANA

samo Prešernova ulica štev. 1

Lastna tovarna ur v Švici. - Naročajte veliki cenik zastoj, je tudi po pošti franko. Kupujem staro zlato in srebro.

A. ŽANKL sinovi

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja v Ljubljani 85
priporočajo oljnathe barve, fasadne barve za hiše, kranjski firnež, karbolinej za les, karbolinej za drevesa, mavec (gips) za podobarje in stavbe, čopiči za vsako obrt, kakor tudi vseh vrst mazila in olja za stroje. - Zahtevajte cenike.

KRSTE

lesene in kovinaste, okraske za krste, pregrinjala za mrtvaške odre, blazine, čipke, črevlje, oblačila, kakor tudi vse druge pogrebne potrebščine so najceneje pri Fr. Margolius, Beljak, (Koroško). — Iščem solidne zastopnike. 33

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega dobrega puljenega 2, boljšega 240, prima polbelega 280, belega 4, belega puhastega 510, velefiniga snežnobelega, puljenega 640 do 8, puha sivega 6 do 7,

belega, finega 10, najfinejši prsi puh 12 K, iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga 120 cm široka z 2 glavnica 80/60, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16, napol puh 20, puh 24 K, posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 350 in 4 K, Pernica 200/140 cm 13, 1470, 1780 in 21 K, zglavnica 90/70 cm 450, 520 in 570 K, spodnja pernica iz močnega črtastega gradla 180/116 cm 1280 in 1480 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja, za neugajajoče se vrne denar.

Najboljši češki nakupni vir. - Naročila od 5 kg naprej franko.

S. BENISCH, DEŠENICE 180, ČESKO.

Natančnej cenik gratis in franko. 20

Za vojake!

Toplo perilo, pletene telovnike, rokavice ter nepremočljive spalne vreče in druge vojaške potrebščine.

31

Za gospode!

Klobuke, perilo, kravate i. t. d. Zadnje novosti pravkar došle.

Modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. KETTE

LJUBLJANA, Fran Josipa c. 3

Edina prim. tovarna dvokoles

'Tribuna'

Gorica, Tržaška ulica 26.

Zaloga dvokoles, šiv. in kmet. strojev, gramofonov, orchestrijonov itd.

F. Batjel, Gorica

Stolna ulica štev. 2—4.

Prodaja na obroke.

18 Ceniki franko.

GRIČAR & MEJAČ

LJUBLJANA, Prešernova ul. št. 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Konfekcija za dame.

Točna postrežba. - Solidne cene.

PRIPOROČA SE

UMETNA KNJIGOVEZNICA

IVAN JAKOPIČ, LJUBLJANA. 158

Advokat

dr. Fran Ksav. Poček

vljudno naznanja, da je premestil svojo pisarno iz Starega trga št. 30.

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 11, zraven hotela Lloyd, na vogalu v Kolodvorsko ulico.

»SLAVIJA«

VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI.

62 REZERVNI FONDI K 65,000.000.—.

Izplačane dohodnine in kapitalije K 129,965.304-25.

Dividend se je doslej izplačalo nad K 8,000.000.—.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsekokzi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. — Uživa najboljši sloves, koder postuje.

ZAVARUJE TUDI PROTI VLOMU.

Vsa pojasnila daje: „Generalni zastop vzajemne zavarovalne banke Slavije v Ljubljani“.

Skrbite vojakom za toplo obleko!

Volnene in pavoljnate obujke (Socken), golenice (Stutzen), dolge nogavice, snežne havbe, zapestnice (šticke), bele jopice (takozvane gorenjske jopice), hlače, rokavice;

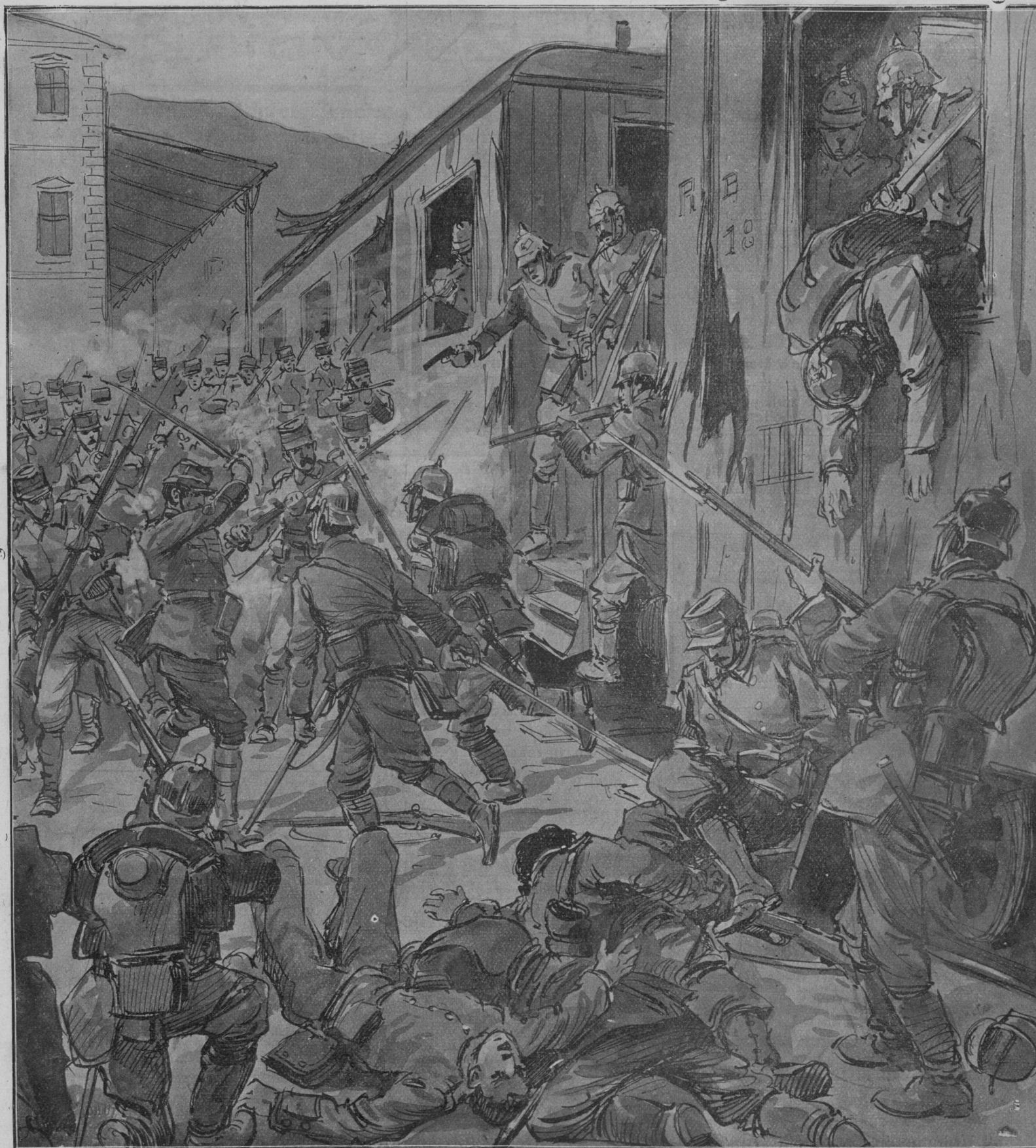
vse to je dobiti po režijskih cenah v

405

I. kranjski mehan. avtom. tovarni pletenin in tkanin

Dragotin Hribar

Ljubljana, Zaloška cesta 14.

Iz bojov za francosko mesto Arras: Nemški vojaki so vdrl v predmestje, zasedli kolodvor in odbili francoske naskoke.

V listu so slike: Barake za bolnike obolele na koleri; Tsingtau; ruski oltar, ki ga vozi ruska armada s seboj; zakopi za topove in pešce; odmor na bojišču; ženska korporalka; slike z Rusko-Poljskega, iz Galicije, Kavkaza, Srbije itd.